

Warszawa, 20 lipca 2020 r.

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców: ostatecznymi beneficjentami systemu ROP muszą być obywatele i środowisko

5 lipca br. minął termin wprowadzenia przez Polskę przepisów europejskiej dyrektywy wdrażającej rozszerzoną odpowiedzialność producenta (ROP), a na zmianę obecnego systemu mamy niecałe trzy lata. Związek Przedsiębiorców i Pracodawców (ZPP) przedstawia swoją propozycję dotyczącą systemu ROP, uwzględniającą postulaty przedsiębiorców oraz organizacji reprezentujących firmy gospodarujące odpadami.

W obliczu konieczności wprowadzenia do ustawodawstwa polskiego Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta, Polska stoi przed szansą uzdrowienia systemu gospodarki odpadami i eliminacji obecnych nieprawidłowości. Celem usprawnienia systemu ROP jest zwiększanie efektywności zbierania, przygotowania do recyklingu i samego recyklingu odpadów opakowaniowych, tak aby osiągać coraz wyższe poziomy recyklingu określone w prawie unijnym, a tym samym przywracać cenny materiał do gospodarki i chronić środowisko.

Obowiązujący obecnie w Polsce, szcątkowy system ROP, oparty jedynie na obowiązku realizacji poziomów recyklingu bez powiązania z ekonomią realizacji tych celów, nie spełnia podstawowych wymogów unijnych. Związek Przedsiębiorców i Pracodawców i funkcjonująca w jego ramach Grupa Robocza ds. Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta, w której uczestniczą organizacje reprezentujące producentów produktów w opakowaniach (m.in. z branży spożywczej, farmaceutycznej, kosmetycznej, czy detergentowej) oraz organizacje reprezentujące firmy gospodarujące odpadami, przedstawiły postulaty i propozycje przedsiębiorców dotyczące usprawnienia tego systemu, zgodne z wymaganiami zawartymi w art. 8a dyrektywy odpadowej.

Według ZPP model ROP powinien spełniać następujące kryteria:

- System musi być prosty i zgodny z dyrektywą, a w szczególności z Art. 8a;
- Ostatecznymi beneficjentami systemu powinni być obywatele i środowisko (dlatego m.in. Organizacje ROP powinny działać w formule not for profit);
- Odpowiedzialność uczestników systemu powinna być dostosowana do zakresu, w którym mogą oni wnieść największą wartość dodaną, a co więcej – wraz z odpowiedzialnością powinna iść możliwość faktycznego wywierania wpływu na efektywność w obszarze objętym tą odpowiedzialnością;
- System ROP powinien maksymalnie wykorzystywać synergii między działaniami poszczególnych uczestników systemu;
- System musi być efektywny kosztowo w całym łańcuchu wartości (pieniądze idą za odpadem).

Myśląc o stworzeniu systemu ROP należy mieć na uwadze, oprócz celów środowiskowych, efektywność kosztową całego łańcucha.

*- W ramach debaty publicznej proponowanych jest wiele modeli ROP, łącznie ze skrajnie nieefektywnym modelem opartym na centralnie wyznaczonej opłacie (para-podatku) i jego arbitralnej redystrybucji – podkreśla **Marcin Nowacki**, wiceprezes ZPP - Dlatego ZPP postuluje, aby wszystkie minimalne*

wymagania zawarte w Art. 8a zostały uwzględnione w polskiej ustawie, gdyż tylko prawidłowo wdrożony system ROP zapewni osiągnięcie celów środowiskowych przy zachowaniu efektywności ekonomicznej pomiędzy wszystkimi jego uczestnikami.

Model zaproponowany przez ZPP opiera się na synergii działań między wszystkimi interesariuszami, od Regulatora i Gmin, do producentów produktów w opakowaniach oraz działających w formule not for profit i licencjonowanych przez Regulatora Organizacji ROP.

Do zadań Regulatora należałyby funkcje kontrolno-nadzorcze, w tym przede wszystkim w zakresie kosztów gospodarki odpadami, a także zapewnienie transparentności systemu oraz wdrożenie systemów nadzoru, audytu i kontroli. Regulator powinien być organem administracji rządowej podlegającym bezpośrednio ministrowi właściwemu ds. środowiska. Do zadań gmin jako publicznego uczestnika systemu należałaby m.in. współpraca z Organizacjami ROP – samorządy gminne w porozumieniu z nimi wprowadzałyby standaryzację selektywnej zbiórki i koordynowały działania edukacyjne i informacyjne. Samorządy uczestniczyłyby także w organizowaniu przetargów łącznych na zbiórkę odpadów opakowaniowych.

Producenci wnosiliby do Organizacji ROP opłaty zgodnie z obowiązującymi stawkami i raportowali liczbę opakowań wprowadzanych na rynek w podziale na poszczególne strumienie (gospodarstwa domowe i biznes).

Kolejne w systemie, działające w formule not for profit i licencjonowane przez Regulatora Organizacje ROP, przejmowałyby obowiązki od producentów i pokrywały koszty systemu gospodarki odpadami opakowaniowymi z gospodarstw domowych, ale również realizowały obowiązki w zakresie recyklingu odnośnie całego strumienia opakowań, czyli również opakowań zbiorczych i transportowych. Organizacje ROP ustalałyby, pod nadzorem Regulatora, stawki ROP dla producentów opakowań odzwierciedlające rzeczywisty koszt netto zbiórki i zagospodarowania odpadu opakowaniowego.

Ważną rolę w zaprojektowanym przez ZPP modelu odgrywałby także Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, który dysponowałby specjalnym funduszem zasilanym przez Organizacje ROP, z które środki mogłyby być przeznaczane na badania i rozwój w dziedzinie eko-designu, czy recyklingu.

Członkom ZPP zależy na wprowadzeniu w Polsce Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta, który przede wszystkim spełni cele środowiskowe. Wnoszone przez producentów opłaty powinny być motywatorem do wprowadzania opakowań nadających się do recyklingu. Z drugiej strony, środki z nich uzyskane powinny być przeznaczone na przetwarzanie odpadu na surowiec wtórny odpowiedniej jakości nadający się do ponownego użycia.

Model zaproponowany przez członków ZPP gwarantuje także transparentność i efektywność kosztową dla wszystkich uczestników systemu. Aby to osiągnąć, opłaty od producentów nie mogą być wprowadzane arbitralnie w oderwaniu od realiów środowiskowych i rynkowych, gdyż wykreuje to nieefektywności, za które w ostatecznym rozrachunku zapłaci obywatel (w roli mieszkańca i konsumenta).